

BIBLIA

Az júniusi elmélkedéseket Vinczéné Géczy Gabriella (Budapest), a júliusiakat Bulányi György piarista (Budapest) készítette.

Június 7. — Szentháromság vasárnapja — Mt 28,16–20 — „Én kaptam minden hatalmat a földön és az égen...”

A „hatalom” a hívószó ebben a részben. A szentírási rész idézett mondata szerint Jézus hatalma több mint globális hatalom. A „minden” szó nyomatékosítja, hogy az Univerzum teljességéből semmi sincs kivéve, kiemelve, ki zárva.

Jézus kompetensnek mutatkozik, amikor bejelenti a tényt a tanítványoknak. Nem kell igazolnia, kitől kapta univerzális hatalmát. Kitől is kaphatta volna mástól, mint a Teremtőtől?

Minden hatalom arra szolgál, hogy a megbízott „hasson”, hatást gyakoroljon abból a szempontból, amire felhatalmazása szól. A következő mondatban precíz megfogalmazását kapjuk annak, mire terjed ki az Atyától minden hatalmat megkapó Jézus hatásköre és illetékessége.

Hatalmat arra kapott, hogy megszabású tervet, s ebben feladatot, felhatalmazást, hatáskört rögzítsen a tanítványok számára. „Tegyetek tanítványommá minden népet!” A mon-

datban számos elem érdemel figyelmet. Ezek közül talán a hallgatóságába vett teljes és feltétlen bizalom a legfontosabb. Bizalom abban, hogy alkalmasak is, képesek is teljesíteni a megbízást. A képességbe Jézus felszólító módon érti bele a cselekvést: tegyetek! A feladat nagysága, ha belegondolunk, óriási. Hiszen mennyi energiába kerül az is – napi tapasztalatból valamennyien tudjuk –, hogy az ember megpróbálja kordában tartani önmagát, napirendjét, tevékenységeit, gondolatait, ezt-azt megváltoztatni magán, életvitelén, szokásain. Másokat tanítvánnyá tenni ennél sokkal nehezebb. Ebben az esetben nagy súllyal esik a latba a tanító hitelessége, kompetenciája. A „tegyetek” szónak van tehát egy tanítványokra ható értelme: tudom, hogy képesek vagytok rá – tegyetek magatokat alkalmassá! A feladat másik része szintén határtalan: „minden népet”.

Meg tudunk felelni Jézus belénk helyezett bizalmának, meg akarunk felelni a feladatnak? Élünk a kapott hatalommal? Van tanítvánnyá tevő hatásunk?

Június 14. — Évközi 11. vasárnap — Mk 14,12–16.22–26 — Ünnepe az „utolsó vacsora”

Az ember egyéni életében az ünnep mindig kiemelkedik a hétköznapiok eseménydús, színes vagy szürke sorából. Ha teheti, akkor a kiemelkedő pillanatokat mindenki szerettei körében tölti el. Különösen így van ez akkor, ha nemcsak személyes, szűk körű családi eseményre való emlékezéstről, vagy ilyen esemény első megrendezéséről van szó.

Ha egy egész nemzet egységesen ítéli meg bizonyos korábbi történések erejét és hatását, amelyek meghatározóbbak a nép történetében annál, mintsem hogy a mindennapok gondjainak sodrásával a feledés kútjába hulljanak, akkor a környezet izgalma, készülődése tovább erősíti az egyébként is felfokozott egyéni várakozást. A nemzeti ünnep az egyén számára nemcsak az ismerős és ismeretlen kortársakkal teremt átélhető kapcsolatot, hanem azokkal a korábbi generációkkal, illetve a jövő generációk még meg sem született tagjaival is, akik ezen a napon hasonlóképpen cselekedtek, vagy majd cselekedni fognak. Az egyhangú időfolyamból kiemelt, rítussal megjelölt napok a történelmen átvívelő közösségformáló, közösségmegtartó erőt jelentenek.

Az ünnep méltó, a hagyományok szerinti megtartásából sem Jézus, sem az apostolok nem vonják ki magukat; az apostolok a leírás szerint népmesei körülmények között találják termet és foglalnak asztalt a húsvéti vacsorához. Jézus is a hozzá legközelebb állókkal akart emlékezni, valamennyi tanítvá-

nyával együtt étkezett. Vajon mióta tudta, hogy itt most nemcsak barátok és testvéri viszonyban lévő tanítványok ülnek körül az asztalt, hanem valaki árulásra készül?

Gyakran tapasztaljuk a párkapcsolatban vagy a családban, hogy az egyes emberek az embertársaktól és a környezetből érkező jeleket milyen különbözőképpen észlelik, rakják össze, dolgozzák fel. Természetesen a levont következtetések is eltérőek. Az evangéliumok számos olyan esetet említenek, amikor Jézus „esemény-feldolgozása”, a háttérben zajló folyamatok értékelése, értelmezése jelentősen eltér a körülötte álló hallgatói csoporttól vagy a tanítványokétól. Közismertnek tételvezhető fel, hogy mindenki, aki nem egyenes úton jár, holott korábban nem tért le arról, megváltozott magatartásával egykettőre magára vonja a lelki rezdülésekre érzékenyek figyelmét. Jézus bizonyára nagyon korán észlelte azt a változást, amely végbe ment Júdás lelkében az áruló gondolat megfogalmazásától az akarati beleegyezésig. Júdás bizonyára nem vívódásmentesen élte át a főpapokkal való találkozás utáni napokat sem. Valószínűleg régen ismert volt Jézus előtt az a kockázat, amely Júdás személyiségében, irányultságában korábban is fellelhető volt; az Írások is megemlékeznek arról, hogy korábban többször nem értett egyet Jézussal. Ő mégis magával vitte a húsvéti lakomára. Jézus függetlensége – ami ebben is megnyil-

vánul – valós függetlenség és szabadság; mások kétése, sőt rossz szándékú, az ő ártalmára irányuló tevékenysége, magatartása nem befolyásolja helyesnek ítélt magatartását.

Talán éppen a vacsora alatt született meg a végső, visszavonhatatlan elhatározás Júdásban, hogy végigviszi azt, amiről korábban már megállapodott a főpapokkal. Talán éppen erre a belső döntésre válaszul szólalt meg Jézus: „Valaki elárul engem.” Nem tudhatjuk. Ami különös jelentőségű lehet számunkra, az talán az, ahogyan a tanítványok reagálnak erre mondatra. „Elszomorodtak, és sorra kérdezték: Csak nem én vagyok?” Nem voltak benne biztosak, hogy nem róluk beszél az Úr. Vajon mi biztosak lennénk hasonló helyzetben?

A tanítványok kérdése, zavarodottsága elgondolkoztatja a ma magára esetleg a tanítványok utódaiként tekintő keresztényt is:

Csak nem én vagyok az áruló? Adódik ebből a következő kérdés: Mennyire vagyok tisztában saját magammal, a lelkem mélyén húzódo folyamatokkal, mennyire merem feltárni saját magam előtt meghatározottságaimat, gyengeségeimet, stabilitásomat és labilitásomat? Vannak-e kétségeim, és mit teszek azért, hogy kétségeim bizonyosságra váltsanak? Mennyire vagyok érzékeny a lelki változásokra, és mennyire rezonálok a környezetemben élőkre? Jézusi értelemben mennyire vagyok független, szabad?

Június 21. — Évközi 12. vasárnap — Mk 4,35–41 — Valódi veszélyben

Amikor egy történetet olvas az ember, akaratlanul is azonosul egyik-vagy másik cselekvővel, felismerve az adott helyzetet vagy a szereplők által tanúsított magatartást: magam is voltam már ilyen, vagy hasonló körülmények között, ugyanúgy reagáltam – vagy éppen ellentétesen, ahogy az egyik vagy másik fő- vagy mellékalak.

Ez a leírás szintén kínál azonosulási lehetőségeket számunkra. Melyik szereplőéhez hasonló helyzetben, lelkiállapotban voltam már?

Talán voltam már egy a tömegben, aki sokadmagával hallgatta a tanítást az Örömhírről, és nyakát nyújtogatva próbálta pillantásával a távozó tanító szilujét kísérni?

Vagy esetleg úgy látom magam, mint aki kiválva a tömegből, Jézus mellett döntve, Hozzá tartozó tanítványként csatlakozott egy kis, bárkában evező közösséghez? Voltam fenyegetett helyzetben, életveszélyben, amikor minden erőt megfeszítve küzdöttem egy közösséggel az életemért, az életünkért? Vagy amikor végletes körülmények között magamra maradtam? Netán azonosulni tudok a halál fáradtságával az első vízszintes fekvőalkalmatosságra ájult álomba merülőként azzal, aki az Országért, az élet szolgálatáért kimerülésig dolgozott?

Az élet veszélyes! – mondják azok a jó sorsuk által az élet napos oldalára vezéreltek, akikre kritikus élethelyzet árnyéka még sosem vetült. A szentírási szakasz nem műveszélyek közötti műizgalmakról szól, és nem olyan kockázatról, amelyet tetszésem, kedvem szerint vállalok, vagy tartok magamtól távol. A tomboló, viharos víz próbára teszi az edzett, bárkakezeléshez szokott tanítványokat. Gondolatban most mi is a bárkában evezünk. Egy vagyunk azok közül, akik kritikus körülmények között állnak helyt, próbálják tartani a célt, miközben egymást is támogatják. Környezetünk nem barátságos, nem segít, nem támogat minket, ellenkezőleg: elnyeléssel fenyeget. Napi valóságában csap be biztonságosnak gondolt hajónkba a Gaia-szerzte megtapasztalt mérhetetlen igazságtalanság, a válságokban megnyomorítottak szenvedéseinek árja.

A tanítványokkal együtt küzdünk tehát, és kimerülten velük együtt veszítjük el reményünket abban, hogy eredményes lesz izomszaggató fáradozásunk. Ki ne gondolna ilyenkor arra, hogy ha még egy segítő kar feszülne az evezőnek, az még segíthetne, és megmenekülnénk? Ki ne gondolna arra, hogy nemtörődomséggel vádolja azt,

aki – mindegy, mi okból – nem vesz részt a közös baj elhárításában? Ki ne tenné felelőssé azt, aki meggyőződésünk szerint segíthetne, bárhogya is – evezővel, szóval –, és nem teszi? Mentesség-e, felmentés-e az, hogy nem is tud a viharról? Valakit okolni kell a bajért, a sikertelenségért, az eredménytelenségért, valakit mindig felelőssé kell tenni érte. Ne felejtjük el, most mi is abban a hajóban küzdünk...

A bárkában ülők az utolsó pillanatban fordulnak Jézushoz. Amikor már minden emberi remény elszállt. Ha valaki, Jézus segíthet, ebben biztosak voltak, hiszen különben nem keltették volna fel. Az evezőkhöz egy vándortanító nem érhet jobban, mint ők maguk, még ha igyekszik is megfelelni az adott helyzetben. Valamit segít persze, de hogy az elég lesz-e? Akárhogya is, vállaljon részt valahogya a vihar elleni küzdelemből. Vártak Jézustól valamit, elvártak tőle valamit.

A tomboló szélorkán után a mindenség csendje burkolta be őket. A bárkában ülőket – és velük együtt sokszor minket magunkat is – most már a hit és a kétség közötti hánykolódás, a megbizonyosodást követő félelem gyötri, dobálja. Ki vagy Te, Uram?

Június 28. — Évközi 13. vasárnap — Mk 5,21–43 — Kettős gyógyítási történet

„Kettő az egyben” ez a szentírási rész. A keret önmagában is leír egy eseményt, a kereten belül pedig önálló történetet találunk, egy csoda leírását olvashatjuk. A két, különben önálló leírásnak a viszonyát szintén megfigyelhetjük, erős és fontos szálak rögzítik a belső eseményt a külső történethez.

Engem elsősorban éppen ezeknek az összekötő szálaknak az egyike gondolkodtatott el, nevezetesen az idő kezelése a két történetben. A kerettörténet is, és a közbülső történet is az időt helyezi figyelmünk középpontjába. Különösképpen figyelemreméltó Jézus viszonyulása az időhöz, általánosságban pedig az ember ideje, időkorlátossága.

Szűkös az ideje Jairus leányának. Igazolja az állítást: az idő sokkal, de sokkal több, mint pénz. Az idő maga az élet. Mennyi van belőle, nem tőlünk függ, nem vagyunk hatással a kezdetére sem, a hosszára sem. Amire hatással vagyunk, az a felhasználása, eltöltése, elpazarlása.

Jairus leánya súlyos beteg. F fiatal korra ellenére úgy tűnik, ideje lejárában van, nem tud megküzdeni a betegséggel. Édesapja kétségbeesve bizonyára minden hagyományos gyógy módot ki-

próbáltatott már tudós doktorokkal; a füvesasszonyok, a helyi orvoslással foglalkozó szakemberek mind-mind csődöt jelentettek.

A gyermek ereje fogytán fogy, a jóslatok pesszimisták, a kimenetel nem kétséges. A kezelése hatástalanok, az apa, miután minden reménye odalett, mint aki utolsó szalmaszálba kapaszkodik, Jézushoz fordul szavaival, kérésével. Jézus nem késlekedik, mindent félbehagyva azonnal indul.

A kerettörténet itt megszakad, mert valami megszakítja a beteghez vezető utat és szándékot, valami, amit mint „belső”, beágyazott történetet tart fontosnak leírni az evangélista. A tanítás során csoda történik: a vérfolyásos asszony meggyógyul. Mondhatnánk, hogy az Úrhoz való odafordulás már önmagában is elégséges lelki környezetet teremtett arra, hogy a gyógyulás bekövetkezzen. Ki ne tapasztalta volna már, hogy bizonyos problémák nem tudnak megoldódni addig, míg be nem látjuk, hogy a különböző eszközök, praktikák, amelyekbe reményünket újra és újra behelyezzük a gyógyulás érdekében, alkalmatlanok arra, hogy a felmerült nehézséget, betegséget megoldják, meggyógyítsák.

Gondolkozhatnánk azon is, mi volt az oka ennek a súlyos funkcionális zavarának az asszony életében? Nemcsak a szakemberek előtt ismert tény, hogy legtöbb betegségünknek komoly pszichikai alapja van, hogy bajaink gyökerét sokszor a biológiaián túli okokban kell keresnünk, hogy sokféle áttétlen keresztül jutunk el a tünettől az okig. Hogy mi lehetett itt az a pszichikai ok, ami a betegséget okozhatta, nem tudjuk. Párkapcsolati nehézségek, szexuális zavar, brutális gyermekkori élmények, gyermekvállalással összefüggő fobiák vagy traumák, esetleg valami más – mindenesetre könnyen vezethettek ahhoz az állapothoz, amelyben az asszony élt. Jelzésértékű betegség ez, önpusztító, hiszen a vér magát az életet is jelenti.

Nem tudjuk, milyen felismerés vezette Jézushoz. Talán lejárt a lelki seb folyamatos nyitva tartásának ideje. Talán Jézus tanításának hatására rádöbben, hogy valamiben tarthatatlan a magatartása, önmagával vagy másokkal szemben. Hogy a figyelmet, amelyet saját betegségének szentelt, másokra kell fordítania. Hogy a környezetét nem terhelheti, nem zsarolhatja tovább betegségével.

Ugyanakkor a felismerés nem elég. Támogatásra is szükség van. Éppen ezért megérinti Jézust. Nem gondolhatjuk, hogy nem hallgatta már korábban Jézus szavait. Nem gondolhatjuk, hogy mintegy véletlenül „sodródott oda” a tömeghez. Egy háziasszony nem kap csak úgy hirtelen a fejéhez, és hagy ott csapot-papot, tűzhelyet, ételt, családot, hogy „beugorjon” a 10 dombbal odébb tanító tanítóhoz. Meg kell terveznie, meg kell szerveznie egy ilyen akciót. S ezen túl le kell győznie kétségeit, félelmét. „Ha megérintem...” – biztatja magát gondolatban.

Szüksége van, szükségünk van cselekedetekre, szükségünk van az „első lépés” megtételére, bármennyire összetett

is ez az első lépés, bármilyen sok réteget érint is, lelkit, fizikait vagy szervezésit. „Erő ment ki belőle” – ez a mondat nem áll távol sokak tapasztalati anyagától. Segítő szolgálatok munkatársai is, de mi, „mezei keresztények” is beszámolhatunk arról, milyen hihetetlen energiákat képes mozgósítani és lekötni az elesett embertársainkért végzett tevékenység.

Az asszony diszkrécója – hátulról, titokban érinti meg Jézus köntösét – nem kap támogatást Jézustól. Ki érintett meg engem? – kérdezi. Az asszony előbb-utóbb kénytelen Jézus és a körülállók számára is nyilvánosságra hozni kilétét és bajának természetét, problémájának elhúzódó voltát, súlyosságát.

A psziché gyógyulásának talán utolsó fázisát látjuk megnyilvánulni a beismerés, a nyilvánosságra hozatal által. Nem Jézusról szól tehát ez a történet, hanem az asszonyról, vagy akár általánosabban: ebbe a történetbe ágyazzva valamennyiünkről.

A felismerés bizonyos fázisai néha létrejöhetnek a tudatosság szintje alatt, az érzelmek szintjén is. A végeredmény azonban azon az elhatározáson, illetve szándékon múlik, hogy meg akarok-e gyógyulni, és ezért mindent megpróbálok-e. Rajtam múlik, hogy meg akarjak szabadulni gyötrő-kedves betegségemtől, hogy felkeressem a tanítót, mert hiszem, hogy segít rajtam.

Július 5. — Évközi 14. vasárnap — Mk 6,1–6 — Jézus Názáretben

1. „Nem az ács ez, Mária fia (Jézus), Jakab, József, Júdás és Simon testvére? S ugye, nővérei is itt élnek közöttünk?” – kérdezik a názáretiek. Én pedig azt kérdezem, hogy ki volt az apjuk? Nem a Szentlélek, nem József, hanem annak öccse, Alfeus, ki nemzette korábbi házasságában a vámos Máté-Lévit (Mt 10,3; Mk 2,14), a Máriával kötött későbbi házasságában pedig a fent említetteket, kikből három (Jakab, Júdás és Simon) a Tizenkettő tagja is lett (Mk 3,18; Lk 6,15; Csel 1,13). E tények tudomásul vevését kizárólag az akadályozza, hogy a Názáreti Mária halála után közel 300 évvel Alexandriai Petrosz konstantinápolyi püspök állítja, hogy Mária mindenkor szűz volt, ami világosan ellenkezik az Újszövetség fenti tanításával. Újabb 300 esztendő után a II. Lateráni zsinat ezt már dogmaként tanítja a Jézussal és Máriával kortárs názáretiek és evangélisták tapasztalatával szemben. S aki a dogmát mint tévedhetetlen igazságot elveti, azt az egyház máglyán elégeti, illetve a felvilágosodás óta csak kiközösíti.

Mindennek következménye, hogy az egyház száz mindenkorra szüzességet fogadó személyt is szentté avat, míg legfeljebb egy-két embert azok közül, akik ezt a szüzességet nem vállalják magukra fogadalommal. E nem vállalókat csak laikus hívőknek tekinti, akiknek csak annyira van lehetőségük, hogy a szentmisén mondhatják: „És a te lelkeddel!”, és kitérhetik szájukat, hogy a megszentelt életállapotúak mint gyerekeknek beadhassák nekik az orvosságot – noha biztosan állítom, hogy hét gyermeket nevelő édesanyám élete bizony volt

annyira jézusi élet, mint a megszentelt életállapotot vállalóké. További következménye ennek, hogy az egyházat kizárólag a megszentelt életállapotúak iszentapasztalása érdekli, viszont azoké, akik a természet rendje szerint ketten egy emberré válnak az Istentől szívükbe ojtott szeretet erejében – nem érdekli. Az ő istenmegtapasztalásaik nem érdeklik az egyházat, pedig az Anyukák és Apukák olyan konkrét tapasztalatokat tudnának mesélni kölkeikről, amilyenek Jézus példabeszédei voltak. A megszentelt életállapot tehát fontosabb, mint a hűség Jézushoz. A Bokor áldozatainak erejében is megszűnik a kötelező sorkatonaság, tehát kispapjainknak nem kell többé letenniük az esküt a jézustalan szövegre. De! A megyéspüspök letéti azt velük. Miért? „Csak nem engedem a kispapjaimat kurvák közé?” Ezek az orvosnők és az ápoló nővérek! Inkább a jézustalanság, mint a megszentelt életállapot veszélyeztetése. Idáig a püspöki, a mindig szűz Mária dogmájának ereje.

2. „A prófétának csak hazájában, rokonai körében, a saját házában nincs becsülete.” Az első pontban idézett szavakat az egyház – csak jegyzetekben, s nem a szövegben, mert az Újszövetségnek unokatestvér szava nincs is rá – ki magyarázza, hogy a negyedik és hatodik századi hasra ütést (= tapasztalhatatlant) dogmaként terjesztesse a zsinat elé. E most idézett szavak viszont szállóigévé lettek. Gondolom, csak annak következtében, hogy általános érvényűvé lett megfigyelés eredményét közli. Mi adhatott okot Jézusnak erre? Hát az, hogy Kafarnaumban akkora sikere volt, hogy meg kellett

szöknie előle; a názáretiek meg fanyalognak. Lukács szerint: „De hát nem József fia?” – kérdezték. Így szólt hát hozzájuk: 'Biztosan ezt a mondást szegezitek majd nekem: Orvos, magadat gyógyítsd!' – Jézus egy másik szállóigéje, amely itt, Názáretben született... Azaz nem, mert már Jézus is csak idézi: „A nagy tetteket, amelyeket – mint hallottuk – Kafarnaumban végbevittél, vidd végbe itt, a hazádban is!” Majd így folytatta: „Bizony mondom nektek, hogy egy prófétát sem látnak szívesen a saját hazájában...” (Lk 4,22-31).

3. Jézus csodálkozott hitetlenségükön. Csodálkozott? Igen: *ethaumadzen* (Mk 6,6) – ez alkalommal a názáretiek hitetlenségén. Attól, hogy ács, még szeretheti őt Atyja; ő meg az Atyát. Kafarnaumi csodáiról hallottak... Szentháromságba tartozásáról hogyan beszéljen? Maga Jézus tudja-e már?

A kafarnaumi százados hitén „Jézus elcsodálkozott, és kíséreihez fordult: 'Bizony mondom nektek, Izraelben nem találtam ekkora hitet...' A századosnak pedig ezt mondta: 'Menj, legyen úgy, ahogy hitted!' A szolga még abban az órában meggyógyult” (Mt 8,10-13; Lk 7,9-10).

Nikodémusnak is mondja: „Ne csodálkozz azon, hogy azt mondtam: Újjá kell születnetek. A szél ott fúj, ahol akar, hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön és hova megy. Így van vele mindenki, aki a Lélekből született” (Jn 3,7-8).

A csodálkozás Jézus nyelvén is azt jelenti, amit mai magyar nyelvünkben. A meglepőn csodálkozunk: elfogadva azt, vagy elutasítva.

Július 12. — Évközi 15. vasárnap — Mk 6,7–13 — Az apostolok szétküldése

1. „Az útra ne vigyetek semmit, csak vándorbotot; se kenyeret, se tarisznyát, se pénzt az övetekben. Sarut kössetek, de két ruhadarabot ne vegyetek magatokra!” Aki ezt mondja, nem egy hintó lépcsőjéről mondja, hogy még eligazítsa a népet, mielőtt a kocsis elindítja ostorával a hintót. Nem. Hintó nélkül beszél, és a maga szerelése sem különbözik azokétól, akikkel beszél. Rajtam két fehérmű, két gumiharisnya – mert nem tudok saruban menni, eshetik eső, hó, s megfázhatnak és beteg lennék, cipőt kell tehát húznom, s már is nem két ruhadarabom van, hanem öt. S most jön csak a nadrág, a pulcsi, a zakó meg a bélelt kabát. No meg a kalap. Ez már éppen tíz ruhadarab. És a nyakkendóm meg nem is említettem, a sálam sem... De hát „hideg szél fű, édesanyám, adj ki a kendőm”. Ezzel a szereléssel mit csináljon Jézus? Beléphetne egy úriember a Tizenkettő nevű csoportba? Evvel a 12 ruhadarabot számláló felszereléssel? Meg még a ruhásszekrénye tartalmával? Nem léphetne be. Megkísérelhetné, de minek? „Akkor odalépett hozzá egy írástudó, és azt mondta neki: Mester, követlek téged, bárhová mégy is. Jézus így válaszolt: A rókáknak van vacuk, az ég madarainak fészük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania” (Mt 8,19-20).

Mást is mondott Jézus. Kinek mondta? Írástudóknak? Nem azoknak. Mindnyájunknak mondta. Mi az? Ez: „Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa. Boldogok vagytok, hogy most éheztek, mert jól fogtok lakni. Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert nevetni fogtok... De jaj, nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigasztokat. Jaj nektek, akik most jóllaktok, mert éhezni fogtok! Jaj nektek, akik most nevettek, mert sírni és jajgatni fogtok” (Lk 6,20-25)! Össze is foghatjuk e sorok velejét: Boldogok vagytok, ti szegények, és jaj nektek, gazdagok!

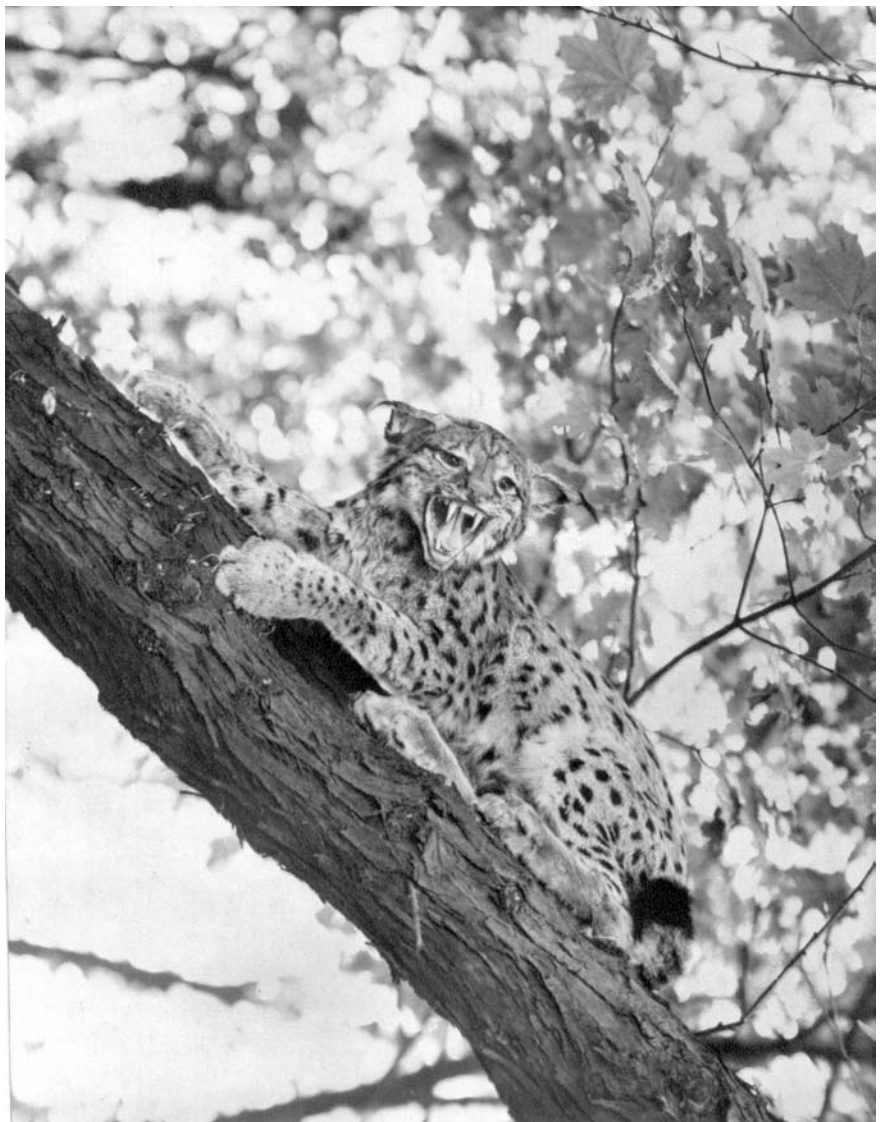
S a még nagyobb baj, hogy ezeket sem hintaja lépcsőjéről mondta, hanem úgy, hogy „fölkelt a vacsora mellől, levetette felsőruháját, fogott egy vászonkendőt, és maga elé kötötte. Aztán vizet öntött egy mosdótálba, majd hozzáfogott, hogy sorra megmossa, s a derekára kötött kendővel megtörölje tanítványainak a lábát... Amikor megmosta lábukat, fölvette felsőruháját, újra asztalhoz ült, és így szólt hozzájuk: „Tudjátok, mit tettem veletek? Ti Mesternek és Úrnak hívtok, s jól teszitek, mert az vagyok. Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Példát adtam, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg...”

(Jn 13,1-17). Ennek a veleje pedig ez: Példát adtam, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg.

Nincs mentségünk. A Bruderhof és Visnyeszéplak példáját szem előtt tartva, be kell népesítenünk a Hangyásalját, melyet Istentől kaptunk a magunk pénzét is belerakva. Ha azt már benépesítette őt harmadik-negyedik nemzedékbeli Bokor-család, kereshetünk pusztló falvat, melyet felvásárolunk, ahogy Visnyeszéplak és Hangyásalja is felvásárlódott. Magam is úriemberek gyerekeként halottam meg Jézus hívását a kisközösségre. Nagyvonalúan elmentem e kellemtelen „egy ruhája volt csak Jézusnak” tényállás mellett. Aztán Rákosi Mátyás segített nekem: a börtönben már nem volt váltásruhám. Amikor közel 10 év után 10 évre szállító munkás lettem, már újra lett két ruhám: egy a 10 óra munkaidőre, s egy másik és 12 darabból álló, melyben folytathattam az úriemberséget... Meg kell nekem is térnem. Bizony meg kell térnem. Hogyan? Hát Hangyásalján!

2. „Ahol nem fogadnak be bennetek, ott még a port is rázzátok le lábatokról...” Zsidó szokás volt, hogyha külföldről érkeztek haza, akkor a Szentföld határánál lerázták sarujukról az idegen port. Ha azt tapasztaljuk, hogy valaki Jézus evangéliumának elfogadása helyett csak vallási cselekmények gyakorlásával, tehát azzal akar megfelelni Isten elvárásainak, hogy jó katolikus, jó református, jó zen-buddhista akar lenni, de az életét nem akarja Jézus életére átformálni, akkor „menjetez tovább úgy, hogy még a port is lerázzátok lábatokról!” „Hagyjátok, hogy a halottak temessék el halottaikat!” Azért kell hagynunk, mert Jézus nem vallási gyakorlatokat kíván tőlünk, hanem életünk odaigazítását ahhoz, amit szavával és példájával mutatott nekünk. Isten az életünket akarja szentháromsági életre formálni, s nem csupán imádkozási-elmélkedési módosításokat kíván tőlünk.

3. „Hirdették a bűnbánatot, sok ördögöt kiűztek, és olajjal megkenve sok beteget meggyógyítottak...” Csak azért

tette ezt, mert a páli-keresztény hiedelemmel szemben tudta és tanította is Jézus övéinek, hogy Isten, ha százszor keresztre feszítjük is őt, akkor is képtelen bűneink elvételének a bűvészmutatványára. De Jézus és tanítványai képesek a lelki betegségek meggyógyítására. Őt és őket hallgatva minden pszichológusi és pszichiátriai segítség nélkül is meggyógyulunk. Csak az szorul e segítségre, aki mereven elzárkózik

előle, hogy Jézust hallgassa. Minden betegségnek lelki okai vannak – tanuljam Évától is Visnyeszéplakon, s ez ellen mindenféle pszichológusi és pszichiátriai beavatkozás csak önámítás. Bűnbánat nélkül nincs javulás. Ha ez megvan, akkor úgy elszáll a lelki meg a testi betegség, mintha nem is lett volna. S ha valaki minderre azt mondja nekem: Hol élsz Te?, akkor válaszolok neki: a 20. és 21. században, s nem hal-

lottam a 20. század első felében annak hírét, hogy bárki piarista igénybe vett volna pszichológust vagy pszichiátert. Mit csináltunk helyette? Gyönni jártunk, mert Jézus és tanítványai a bűnbánatot hirdették. Jó lelki vezetőt kerestünk, aki nem kért pénzt szolgálataért, gyógyszert sem írt fel, aminek kiváltásával csak gazdagítjuk a dollármilliárdosokat. Mindennél többet kért: életünknek jézusira formálását kérte.

Július 19. — Évközi 16. vasárnap — Mk 6,30–34 — Az apostolok visszatérése

„...mert annyian keresték fel őket, hogy még évésre sem maradt idejük.” Erre azt szokták mondani, hogy ez a nagyság átka. Igazán nem akarok ráduplázni Jézusra, de nekem már alvásra sincsen időm, a meghalásra pedig végleg nincs. Igaz, ha meghalok, nem is lesz szükségem már időre, mert átköltözöm az időtlenség világába, ahol aztán – a logika furcsa fíntoraként – már mindenre kell időnknek lennie. Erről tanítja a teológia, hogy ez misztérium, azaz mély titok, amelybe beelátni halandónak nem adatik meg, márpedig mi mindannyian halandók vagyunk, de ezt az elhalást én nem siettetem, mert mint mondtam: nagyon kevés... meghalni sincs időm.

Miért nem maradt Jézusnak és Tizenkettőnek ideje még évésre sem? Hát azért, mert annyian keresték fel őket. Kérdezem magunktól, mi kit keresünk meg? És ki keres meg bennünket? Két oka is lehet ezeknek a kereséseknek. Az egyik, hogy a Mammon miatt keresgéljük egymást – s ez esetben nekünk sem lesz időnk az évésre sem. A másik ok, hogy keressük az Isten Országát, s ezért nincs időnk évésre, aludni, meg meghalni sem. Ha viszont el akarjuk hagyni a Mammont, akkor idő-, pénz- és szeretet-elszámolásra van szükség. Ha a mammoné vagyok, futok utána napi 12 órát, a többiben meg eszem, alszom meg szórakozom (TV, internet, csalom a házastársam, háromszor házasodom, és kipusztítom a nemzetem). Ha pedig Isten Országát keresem, akkor legfel-

jobb 8 órát dolgozom, 10-et alszom-eszem-tisztálkodom, s a megmaradó 6-ban is az Istennek élek: művelődöm, és keresem azok társaságát, akiknek az a gondjuk, hogy miként lehet a Földet a lelkiismeretük hangjára hallgató Lao-ce, Buddha, Szókratész, Jézus mintájára az Istent keresők, az Istennek tetszők területévé, Országává tenni. Ez esetben sem lesz időm évésre sem, de esténként nyugodt lélekkel fogom álomra hajtani fejem. Esetleg tomboló viharban is alszom majd a hajó farában, mert annyira elfáradtam országbeli teendőim végzésében, mint maga Jézus: „Példabeszéd-ben hirdette nekik a tanítást... példabeszéd nélkül nem tanított... tanítványainak mindent megmagyarázott. Alkonyatkor így szólt hozzájuk: 'Keljünk át a túlsó partra!'... Nagy szélvihar támadt, a hullámok a bárkába csaptak, úgyhogy az már-már megtelt. Jézus a bárka végében egy fejpárnán (*proszkephalaion*, Mk 4,34) aludt. Felkeltették... utasította a tavat: 'Csendesdj!'...” (Mk 4,33-39).

A tanítványok fiatalabbak voltak, csak hallgatták, amit Jézus mondott. Nem fáradtak el, mint Jézus a tanításban. Jézus aludt, mint a tej. Aludhatott is, mert fiacskái még a feje alá raktak egy vánkust. – Babucitól első elemiben érdeklődik a tanító néni: Milyen a macska talpa? Gondolkodik, majd megcsókolja: Hát vánkusos. *Hapax legomenon*, egyetlen előfordulása az Újszövetségben a *proszkephalaion*. Lehet másképpen is fordítani, pl. vánkusos. –

Arról is érdeklődik a tanító néni, hogy Babuci mi akar lenni. Most gondolkodás nélkül válaszol: Hát főző mama. Ajánlom választát a Bokor 3. nemzedékének. Babuci 1917-ben született, Kovács Laci temette.

„...a városokból mindenünnen gyalog odasiettek, és megelőzték őket.” Miért mentek mindenünnen utána? Mert „megesett rajtuk a szíve”. Hát ez egy szinoptikus szó. Tizenkétszer is előkerül az Újszövetségben, de csak náluk, a többi 24 könyvben egyszer sem. Máténál kétszer is (Mt 9,36; 14, 14) is szerepel a mári szóhasználat (6,34). Ez a szó vezet be a csodálatos kenyérszaporítást: „Jézus ekkor összehívta tanítványait, s így szólt hozzájuk: 'Sajnálom a népet. Már harmadnapja kitartanak mellettem, és nincs mit enniük...'” (Mt 15,32; Mk 8,2). S ezt a szót adja Jézus ajkára Máté, amikor beszél a Mennyek országához hasonlító királyról, aki el akarta számoltatni szolgáit: „...elője állítottak egyet, aki tízezer talentummal tartozott neki... A szolga leborult előtte, és úgy kérte... Az úr megkönyörült a szolgán, s adósságát is elengedte” (Mt 18,27). S a jerikói vakok esetében is: „A nép csitította őket, hogy hallgassanak, de ők annál jobban kiáltottak: Uram, Dávid fia, könyörülj rajtunk!... Jézus megkönyörült rajtuk, és megérintette szemüket. Azon nyomban visszakapták látásukat, és követték őt” (Mt 20,34). Ugyanez történt, amikor találkozott egy leprással, aki leborulva Jézus előtt, kérte őt.

Július 26. – Évközi 17. vasárnap — Jn 6,1–15 — A kenyérszaporítás után

Amikor az emberek látták a csodajelét, amelyet Jézus végbevitt, így beszéltek: „Bizonyára ez az a próféta, akinek el kell jönnie a világba.” Jézus észrevette, hogy körül akarják venni, erőszakkal meg akarják tenni királynak, azért visszament a hegyre, egyedül. Ezután következik a kafarnaumi zsinagoga kemény beszéde. Aztán a Pétereknek mondott szava: „Ti is el akartok menni?” Majd a hosszú nyaralás túl a

Libabonon. Meg az is, amit Fülöp Czézareájában mond majd a Tizenkettőnek: „Az Emberfiának emberek kezébe kell adatnia.” S Péter mentőötlete: „Nem történhetik ez veled, Uram!” Kezdődik előről a pusztai kísértés. „Királynak kell lenni, hogy ne öljenek meg, mert ha nem vagy király, akkor megölnek.” Itt csak az imádság segít, amelynek az a vége, hogy „ne igyam-e ki a poharat”, meg az, hogy „Istenem,

Istenem, miért hagytál el engem?”. Minden összezavarodik Jézusban, amikor fel kell mennie a hegyre imádkozni, mert nincs ember, aki megértené, hogy mi lesz a sorsa annak, aki a szeretetre teszi rá az életét... Aki dudás akar lenni, pokolra kell annak menni... Aki Jézussá akar lenni, annak már régen rossz. Mindenki irigyli, de cserélni senki sem hajlandó vele. Vagy Te igen? És én? Kérlek, ments ki engem!...